

Projecte de millora d'hàbitats amb control i retirada de peixos al·lòctons a l'estany d'Ivars i Vila-sana



L'Obra Social de Catalunya Caixa dona suport al projecte de millora d'hàbitats amb control i retirada de peixos al·lòctons a l'estany d'Ivars i Vila-sana, juntament amb la Universitat de Lleida i el Consorci de l'Estany d'Ivars i Vila-sana. Es tracta d'un projecte pilot per tal d'avaluar una proposta de sistema per portar a terme accions de control i retirada dels peixos al·lòctons a l'estany. L'assaig també pretén constatar l'evolució de l'hàbitat de l'estany en zones on no hi ha l'efecte pertorbador d'aquestes espècies invasores, com per exemple la carpa.

La carpa és un ciprínid que no habitava l'antic estany i que s'ha estès per bona part de les aigües continentals de Catalunya els darrers 50 anys. Actualment, a causa d'alliberaments incontrolats a l'inici de l'emplenat, ha passat a ser l'espècie dominant de la comunitat de peixos de l'estany. La carpa genera una problemàtica important sobre el sistema aquàtic, especialment durant la primavera i principis d'estiu, pel seu costum de remoure constantment el fons argilós o llimós, fet que genera molta terbolesa a l'aigua, arranca els macròfits o plantes aquàtiques i potencia l'increment de l'eutròfia de l'aigua.

Calendari

Anys 2011 i 2012

Objectius

1. Instal·lar tancats amb malla plàstica en aigües poc profundes amb la finalitat de generar zones excloses de carpes.
2. Extreure amb pesca elèctrica els exemplars de peixos al·lòctons de l'interior de les zones d'exclusió (tancats).
3. Fer un seguiment ecològic sobre la millora d'hàbitat que es produeix en condicions d'absència de carpes.
4. Constatar el grau d'eficàcia operativa del sistema de tancament i, si s'escau, determinar-ne una proposta de millores.
5. Estimar la població de carpes i altres espècies al·lòctones de l'estany.
6. Proposar les actuacions possibles per a la gestió de la població de carpes per al conjunt de l'estany.
7. Realitzar propostes d'introducció i reforç de poblacions ictiològiques autòctones.
8. Recuperar indirectament macròfits i poblacions de macroinvertebrats, amfibis i ocells a través de les accions de control d'espècies invasores o al·lòctones.

Actuacions realitzades el 2011

Instal·lació d'un primer tancat (3.000 m² de superfície) delimitat amb malla plàstica al costat de la riba del sector sud-oest i d'aigües somes de l'estany. Retirada amb pesca elèctrica dels exemplars de peixos que van quedar dins el tancat, i valoració dels efectes sobre la transparència de l'aigua i la interacció de la tanca amb la resta de fauna.



Primers resultats (any 2011)

- Es constata que el tancat compleix la seva funció de barrera perquè impedeix el pas i la presència de peixos dins la zona exclosa.
- La tanca no ha comportat una interacció negativa amb altres espècies, per exemple ocells. Per tant, no s'ha constatat incompatibilitat ni amb espècies nedadores, ni cabussadores ni limícoles.
- La tanca es mostra operativa davant les inclemències meteorològiques i tan sols cal realitzar tasques periòdiques de manteniment de brides i alçar la malla o xarxa en els punts de suport amb les varetes.
- La zona exclosa mostra nivells de transparència més elevats i una certa progressió de macròfits emergits (canyís) des de la riba.
- La zona exclosa mostra la presència regular d'un nombre major de limícoles, per exemple de cames llargues, arran d'una presència superior d'invertebrats.

Actuacions 2012

1. Ampliar la zona de tancats per a control de peixos.



2. Crear condicions diverses en els tancats per al seu estudi comparatiu: tancats amb composició de població coneguda de peixos i tancats sense presència de peixos.
3. Realitzar un seguiment ictiològic (peixos), limnològic (aigües) i ornitològic d'aquestes zones.
4. Realitzar el seguiment al llarg de tot l'any biològic per tal d'obtenir conclusions i propostes de gestió d'abast superior per al propi estany.

Seguiment

1. Ictiològic: a través del Departament de Producció Animal de la Universitat de Lleida, amb el professor Frederic Casals Martí. Es planteja un seguiment de la població de carpes i altres peixos en funció de les àrees d'exclusió, i es determina la composició específica de la població, mides, edats, ús diferencial i variabilitat temporal en la utilització dels hàbitats de l'estany, etc. S'utilitzarà la tècnica de la pesca elèctrica per a la captura, reubicació i control de població.
2. Limnològic: a través del Departament de Medi Ambient i Recursos Naturals de la Universitat de Lleida, amb el professor Antoni Palau Ibars. Es defineixen un mínim de 9 punts de mostratge i 7 campanyes, per a l'obtenció dels paràmetres fisicoquímics de camp i laboratori. Es realitza una anàlisi diferencial de les àrees tancades i obertes. Els paràmetres que se seguiran són temperatura, oxigen (concentració i saturació), pH, terbolesa, conductivitat elèctrica, nitrogen total, amoni, fòsfor total, fosfats, alcalinitat, matèries en suspensió i clorofil-la.
3. Ornitològic: els ornitòlegs d'EGRELL que porten el seguiment d'ocells a l'estany realitzen un control de la resposta d'aquestes zones, especialment sobre els limícoles. L'absència de carpes i la millora de la qualitat de l'aigua generen un augment dels invertebrats i dels macròfits de l'aigua, que són aprofitats com a recurs per molts ocells.

Pressupost

8.000 euros aportats per l'Obra Social de CatalunyaCaixa.

